

boden weinig tegenstand, andere verdedigden zich hardnekkig en met succes. De verwarring was groot, vooral als gevolg van de inzet van de *Kommandos*, van wie enkele met hun *jeeps* tot bij de Maasbruggen kwamen. De gedeeltelijk in Amerikaanse uniformen gestoken tankbrigade kon de Maas evenwel niet bereiken doordat enkele bruggen welke zij in de Ardennen moest passeren, juist op tijd door de Amerikanen waren opgeblazen. De inzet van Duitse parachutisten had in zoverre geen succes dat zij ver uit elkaar werden gedropt (zulks in de nacht van 16 op 17 december) zodat er slechts een eenheid van niet veel meer dan driehonderd man ontstond die (zonder succes) Malmédy aanviel, Waar de berichten omtrent die inzet droegen wèl in hoge mate tot de verwarring bij, ook in Zuid-Limburg. Het ene alarmerende gerucht volgde op het andere – één van die geruchten hield in dat de Duitsers van plan waren, in Parijs een aanslag op Eisenhower te plegen, en leidde er toe dat in de Franse hoofdstad, honderden kilometers achter het front, een voor de avond en nacht geldend uitgaansverbod werd afgekondigd. Vooral ook in het noorden van de Ardennen leek de situatie aanvankelijk zeer dreigend: het hoofdkwartier van het Amerikaanse Eerste Leger dat in Spa was gevestigd (dat van het Negende bevond zich in Maastricht), werd naar Tongeren verplaatst en veiligheidshalve werd uit Spa ook een enorm depot waarin zich meer dan 10 mln liter benzine bevond, naar punten ten westen van de Maas overgebracht.

Met dat al leverde het Ardennen-offensief niet het succes op dat Hitler had verwacht: Duitse voorhoeden bleven in de richting van Luik een kilometer of twintig, in die van Namen een kilometer of tien van de Maas verwijderd en die voorhoeden konden zich niet lang handhaven. Hinderlijk voor de Duitsers was vooral dat de Amerikanen St. Vith en omgeving vijf dagen lang met kracht verdedigden (die streek werd op 21 december ontruimd op bevel van Montgomery die het Geallieerde front wilde rechtekken) en dat de Amerikaanse *101st Airborne Division* die, met delen van andere Amerikaanse eenheden, in Bastogne was ingesloten, weigerde zich over te geven – zij werd na een week door troepen van Patton ontzet. Dan werd het Duitse offensief geremd door benzinetekorten: een groot deel van de voorraden die op de oostelijke Rijnsoever lagen, kreeg men niet tijdig naar het westen. Van groot belang was verder dat op de negende dag van het offensief (24 december) de hemel helder werd (nadat er al enkele dagen in de Ardennen sneeuw was gevallen, begon het nu te vriezen) zodat de Geallieerde luchtmachten effectief konden ingrijpen. Per dag voerden meer dan drieduizend Geallieerde toestellen bombardementen en beschietingen uit – de *Luftwaffe*